

Inimene sõi inglite leiba; ta lähetas neile rooga, nõnda et küllalt sai. (Ps 78:25)

Kirikuaasta kalendrit vaadates näeme, et äsja alanud oktoobrikuusse jääb lõikustänapüha. See on päev, mil täname Jumalat eriti selle eest, et ta on meie kätetööd õnnistanud, et on oma armust lubanud meile rikkalikku saaki kasvada. Õeldakse, et see on üks maailma vanimaid tähtpäevi, sest inimesed on ikka mõistnud, et ainult oma jõust ja tugevast tahtmisest, ilma Jumala õnnistusega, jääb korraliku saagi saamiseks väheks ja seega ei ole ka nälj kaugel...

Tänapäeval, kui väga paljudel ei ole enam otsest kokkupuudet põllutööde või aiapidamisega, kui enamik toidulaua leiduvast on poest või turult ostetud, on ka meie suhtumine lõikustänapühasse pisut muutunud. Rõhk „lõikuselt“ on läinud üleüldisele tänule, tänulikule meelele kõige eest, mis meie igapäevaelus head ja rõõmustavat on. Ja põhjust selleks on ju palju, kui vaid märgata oskame, näiteks sügisilm on ilus ja kaunistab meie ümbrust oma värvidega, elame vabas riigis, kus saame julgelt oma arvamust avaldada, meid rõõmustab, kui omavahelised suhted on soojad ning kui enda ja lähedaste tervis on korras jne. Nii tasub meil elus toimuva mõeldes meeles pidada just Teda, kes meie elu juhib, meid raskustest läbi kannab ja meie rõõme jagab. Ühes D. Haasi kirjutatud koorilaulus on read: „Su sõnast loen, tunnen ja näen, et kogu mu elu on Jumala käes. Issand on siin, Ta julgustab meid: „Nagu Isa mind armastab, armastan teid.““ Soovin, et meil oleks igal päeval tahtmine võtta aega Jumala Sõna lugemiseks, et seeläbi osa saada „roast, nõnda et küllalt saab“ ja tänada Teda, kellelt see kõik on.

Õnnistatud sügist kõigile soovides
Saima Sellak-Martinson

Palverännakul Roomas

Kaarli Koguduse seltskond väisas koguduse õpetaja Jaak Ausi eestvedamisel septembri lõpus Roomat.

Esimesel päeval külastasime Priscilla katakombe, kus nägime varakristlusega seotud kannatusi tuhandete märtrite maa-aluste haudade näol (u 13 km tunnelid ja 44 000 hauda). Käisime ka Püha Pauluse kirikus, mis on suuruselt teine katedraal Roomas. Kirik on ehitatud apostel Pauluse haua ümber.

Rooma roosiaed oli kahjuks küll suletud, aga sattusime kaunist Rooma vaatest lummatuna laulatusele Santa Sabina kirikus just siis, kui noorpaar teineteisele lubadusi luges ning neile jumala õnnistust paluti. Ja küll oli armas kogeda, kuidas noorpaarile kaasa elama tulnud lähedased ühise suure perena kaasa teenisid. Siiras rõõm ja elevus väikse poisi poolt sõrmuste viimisel noorpaarile tõi aga lausa pisara silma. See polnud ainus kord, kus jumalateenistusele sattudes kogesime nende koguduste ja ka kõikide sinna tulnute poolt südamest tulevat suurt soovi kaasa teenida, osa saada ning endast kõike anda. See ei jätnud ükskõikseks ja „nügis“ ka meid igaüht palvetama ja järele mõtlema.

Külastasime ka populaarset paika, kus inimesed ootavad järjekorras, et piiluda lukuaugu kaudu viit Rooma kirikutorni. Päeva lõpetasime Casa La Salle parkhoovis, kus õhturahus istudes jagus juttu ja esmamuljeid veel pikaks ajaks.

Pühapäev algas Vatikani külastusega. Sisenedes tundus rahvamass hirmutav – väljakul võis olla 70 000 või enam inimest. Selgus aga hingesoojendav teadmine, et olime saabunud Paavst Leo missale. Pühapäeva tundega osalesime kogu missal. Jalutasime seejärel müüri kõrval, mida paavstid kasutasid ohu korral Inglise kindluse põgenemiseks. See oligi üks Rooma tugevamaid kindlusi, mille tipus ilutseb mõõgaga peaingel Miikael. Tiberi jõge ületades viis tee üle Inglise silla, mida kaunistavad kümme Jeosuse kannatuse sümbolit. Sisenesime Püha Andrease kirikusse, mis lummas Rooma katedraalidele omaselt kaunistuste ja suurejoonelisusega. Põikasime Püha

Reisiseltsond Püha Pauluse katedraali ees

Birgitta kabelisse Piazza Farnese. Huvitav oli, et erinevates kirikus sattusime just poolakeelsetele jumalateenistustele. Rooma kõrgeima kellatorniga Santa Maria Maggiore basiilikas imetlesime detailiküllaid Vana Testamendi stseene kujutavaid mosaiike.

Seejärel nautisime saginat nn vaeste linnaosas, kinnitasime keha ja kosutasime end itaalia jäätisega. Ikka selleks, et pärastlõunal külastada uuesti Vatikani – seekord Püha Peetri katedraali, mis on maailma suurim kristlik basiilika (15 160 m²). Keskseks paigaks on Peetruse matmispaiga kohale ehitatud peaalтар. Sügava elamuse jättis vitraažil kujutatud Püha Vaimu kujutav tuvi. Kiriku all paiknevad paljude paavstide hauad ning mälestusmärgid neljale olulisele naiskristlasele, ühe juures on ka säilmed.

Esmaspäeval võtsime ette pika rongisõidu Assiisi linna, Püha Franciscuse kodupaika. Sealne kõrvulukustav vaikus ja värske õhk pakkusid täielikku kontrasti Rooma saginale. See mägise piirkonnaga linnake tervitas meid rahu, turvalisuse ja pühadu-

sega. Alumises kirikus oli väike palvekabel, lisaks said meist kiiremad vaadata kuulsat okasteta rooside aeda (Itaalias on päevasel ajal komme lõunaks sulgeda hooned puhkepausiks, sh ka kirikud).

Ülemine kirik oli veelgi suursugusem – mitmekorruseline ja aukartust äratav. Assiisi kogemus oli lihtne ja siiras, ent samas ülev ja lummas. Seal olles haihtusid argimured ning hing täitus tänulikkusega. Ka loodusvaated olid imekaunid. Püha Franciscus oli küll materiaalselt vaene, kuid alles Assiisis olles mõistad, kui rikas ta oli tegelikult oma vabaduses, parema poole püüdluses, oma tõelises Kristuse järgimises.

Ühtlasi on tõenäoliselt parim koht uue pühaku Carlo Acutise säilmetele just Assiisis. Küllap on selle uue suunamudijast pühaku roll noorte hulgas märkimisväärne, sest noortel on temaga lihtne samastuda.

Teisipäeval liikusime peale hommikupalvust San Giovanni piirkonda. Nalja pärast põikasime läbi ka „Kadaka turu“ laadselt platsilt, ent peamine siht oli Püha Risti basiilika, mida peetakse Jeruusalemma reliikviate kirikuks. Püha Helena tõi Rooma hulga reliikviaid Jeruusalemmast – kirikust leiab tüki Kristuse ristilöömise ristist, naela ristilöömisest, Torino surilina koopia ja muid reliikviaid. Seejärel suundusime Püha Johannese Lateraani basiilikasse, mis on Rooma piiskopi ametlik katedraal ja katoliikluses kõige kõrgema staatusega kirik. Seal kõrval käisime vaatamas pühasid treppe (*Scala Santa*), mis ühendasid Pilatuse allõue rõduga. Inimesed, kes on võtnud endale selle aja ning kannatuse lähevad sealt üles põlvitades ning palveid luges. Käisime läbi maja kiirel sammul piiludes vaikuses ja aukartuses treppide suunal, pildistada ega filmida ei olnud selles pühas kohas lubatud.

Järgnes Lateraani basiilika kõrval asuv baptisteerium, mis on üks vanimaid ristimiskohti maailmas. Pika jalutuskäigu järel jõudsime Santa Prassede basiilikasse. Seal on sammas, mille külge väidetavalt Kristus seoti ja piitsutati. Kirik on kaetud mosaiikidega.

Kõrval asus Santa Maria Maggiore kirik, mis on tähtsamaid Maarjale pühitsetud kirikuid Roomas. Kui Columbus oli avastanud Ameerika, siis üks esimesi kullakoormaid viidi just sinna kirikusse. See oli paavst Franciscuse lemmikkirikuid, kuhu toodi ka tema reisidelt saadud lilled. Selles kirikus on ka paavst Franciscuse haud. Tee viis meid edasi Michelangelo Moosese skulptuurini, Colosseumini, Victor Emmanuel II vabaduse monumendi juurde, 135 marmorist astmega Hispaania trepile. Märkasime ka Jesuiitide peakirikut ning Püha Katariina kirikut.

Muidugi võib ju inimesele loomupäraselt alati öelda, et uudishimu on maine nõrkus. Kuid kindlasti just – uudishimu, soov omandada uusi teadmisi, näha ja katsuda pühasid kohti, tunda hingerahuldust, leida neid Jumalale lähedal olevaid paiku, otsima kinnitust oma usule, avastama võimalusi argipäevalust eemal palvetada – aitas ja motiveeris meid Itaalias igal päeval.

Meie päevad olid tihedalt sisustatud ajalooliste ja pühade paikade külastamisega. Rooma on kunstimälestiste ja kristlike ehitiste poolest üks rikkamaid linnu maailmas. Kogesime sedavõrd palju, et rohkem poleks me ajaliselt, füüsiliselt ega vaimselt suutnudki.

Meie reisipere oli tänulik, rõõmus ja uhke kordaläinud seikluse üle. Jumal olgu meile armuline ja õnnistagu meid!

Helen Korju-Kuul

15. oktoobril kell 18–20 KIRJANDUSÕHTU KAARLI koguduse majas

Charles Péguy

„Jeanne d’Arce armastuse müsteerium“.

*Tõlkija Marika Põldmaga vestleb
kirjandusteadlane Sander-Ingemar Kasak.*

Kaarli Kooli 9. klass käis looduskasvatuspäevade ja Pärandidvaderite projekti raames heakorraltalgutel Vormsi kalmistul, mille metsaalusest leiab palju päikeseriste.

Pärandidvaderite projekti toetavad Kultuuriministeerium ja Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri ja rahvakultuuri sihtkapitalid. Koostööpartner on Muinsuskaitseamet.

Vormsi Püha Olavi koguduse õpetaja Ants Rajando ja Muinsuskaitsemaeti Läänemaa nõunik Kalli Pets tutvustasid õpilastele koha lugu ja talguid. Rõngasriste hakati Vormsil kasutama küll juba 17. sajandil, kuid kalmistu säilinud vanim rist on aastast 1743 ning uusim 1923. aastast. Ristid on valmistatud rannarootslastest talupojad ning tahatud pae- ja liivakivist. Iga rist on erineva välimusega, seega omamoodi unikaalne.

„Üheksandikud veetsid kalmistul mõned tunnid, et päikeseriste samblast puhtaks pesta, samuti pesid nad hauaplaate ja vedasid murdunud kuivanud oksid. Mitu päeva järjest sadanud vihm aitas kaasa, et kivid olid korralikult läbiniisutatud ja sammal tuli kergemini lahti, nii ei olnud vaja sammalt kasta. Talgute ajal hoidis vihm ent siiski tagasi, et noorte töötuju üleval hoida. Poisid pesid puhtaks ka ainukese kohaliku paruni hauaplaadi (päriben u 1860ndatest). Õpetajad omakorda leidsid, et hauatähiste pesemine on mõnus stressi maandav tegevus! Suur tänu hakkajatele 9. klassi noortele ja õpetajatele tubli töö eest!“ (Allikas: Pärandidvaderid FB)

UUENDA OMA ANDMEID

elektroonselt koguduse kodulehel või koguduse kantsleis.

www.kaarlikogudus.ee/koguduse-liikmele/korrastame-andmeid/

Sügisene väljasõit Haapsallu Soe supp ja soojem süda

Pühapäeval, 21. oktoobril käis Kaarli koguduse noortekoor külas Haapsalu Püha Johannese kogudusel.

Bussi ronisime juba hommikul vara, kui külm veidi kimbutas. Haapsallu jõudes oli sellest kõigest olenemata vastuvõtt ütle-matult soe. Sellised hetked tuletavad meelde, et muusika üks põhilisi eesmärke – või kõrvalsaadusi, oleneb sinu vaatest – on inimeste ühendamine.

Kontsert-teenistus toimus uhke Haapsalu Toomkiriku seinte vahel, kus muuseas on aukartust äratav akustika, milles laul-mine on oma olemuselt kahe teraga mõök. Kaja kannab häält edasi ja loob muusikale uhkuse ja pühaduse, mida väikse-mates ruumides kunagi ei koge. Helid sulavad üheks. Samas nõuab sellises ruumis esinemine suurt tähelepanu, sest iga noot kestab kauem ja vajab hingamisruumi, iga ebatäpsus jääb kohe kõlama. See sunnib lauljat häält vabamalt ja kind-lamalt välja laskma, usaldades, et ruum teeb oma töö. Aga midagi on selles alati võluv. Ka meie jäime korraks kuula-tama ja harjumine võttis aega.

Jumalateenistusel jutlustas piiskop emeeritus Tiit Salumäe. Toon välja enda jaoks kõlama jäänud mõtted. Esiteks, et igas päevas võiks leida midagi, mille üle rõõmustada ja olla tänulik. Ning teiseks, et peaksime rohkem väärtustama kodanikuaktiiv-sust: käima valimas ja rääkima kaasa ühiskonna asjades.

Teenistusejärgses söögilauas puhkes huvitav vestlus Siberist külla tulnud härrasmehega, kellega meie tüdrukutel õnnestus üllataval kombel vestelda hoopis rootsi keeles. Mina kui primi-tiivne keelteoskaja kahjuks jutust aru ei saanud, aga tundus igati sisukas ja mõlemale osapoolele informatiivne. Ka see pani taaskord mõtlema inimeste ühendamisele. Tavainimesed leidsid tee üksteiseni täiesti ootamatult, teises riigis, teises kultuuris. Vahel piisab lihtsalt avatud meelest ja nähtavasti ka keeletunnis kuulamist.

Kiitmata ei saa jätta ka meile pakutud suppi, mis pikaks tagasi-sõiduks kenasti ette valmistas. Veetsime enne bussi naasmist kogukondlikult aega Müüriääre kohvikus kenade kookide seas ja siis asusimegi tee tagasi kodu poole.

Aitäh Püha Johannese kogudusele meid võõrustamast!

Katariina Lahe

LOENGUSARI

ÕPETAJA

ARNE HIOBIGA

teisipäeviti kell 18.30
Kaarli koguduse majas
/Toompuiestee 4/

21. OKTOOBER
Eestlaste usund ja selle uurimine

28. OKTOOBER
Eesti muinasusundi põhielemendid

4. NOVEMBER
Kristluse põhijooned ja eesti rahvausk

11. NOVEMBER
Kristlus, paganlus ja eesti rahvausk

18. NOVEMBER
Eestlased kui eurooplased: katedraalide maailm

25. NOVEMBER
Usuline kogemus ja muusika maailm

2. DETSEMBER
Kristlus kui „Rooma religioon“ ja kirikute teke

9. DETSEMBER
Piibellik ajaloonägemus ja tulevikupilt

OSALUSTASU 3€

11. OKTOOBER | KELL 11.00
KOGUDUSE SUURES SAALIS

PEREKOHVIK

**KÜLAS
JAAN KÜNNAP**

LEGENDAARNE ALPINIST,
TUNNUSTATUD FOTOGRAAF,
MEREPÄÄSTETUUKER,
MÄGIPÄÄSTJA,
TREENER JA ISA.

JULGUSEST, KARISMAST, VABADUSEST
JA ILUST - NII MÄGEDES KUI TAVAEELUS.

OLED OODATUD KUULAMA JA VESTLEMA!

PALUN TOO ÜHISE LAUA KÄTMISEKS KAASA MIDAGI KOHVIKÕRVAST.

USUSÕNASTIK. Uks.

Sümbliseerib sissepääsu Jumala Riiki. Kristus on uks, mille kaudu sisenetakse õndsusesse (Jh 10:9). Avatud uks tae-vasse (Ilm 4:1) sümboliseerib Jumala ilmutust, mis avab ini-mesele ligipääsu jumalikkude valdkonda. Piltlikult võib öelda, et Sõna ja sakramendid on kristlastele ukseks Jumala juurde. Ristimiskivi, milles toimetati ristimistalitust, ei asunud vanades kirikutes asjata ukse juures – tuletades meelde, et ristimisega algab inimese elu kristlasena. Lukustatud uks (Lk 13:25) süm-boliseerib seevastu aga hoiatavalt võimalust õndsusest ilma jääda.

Abiõpetaja Jaan Lahe

OKTOOBER KIRIKUS

JEEBUS ANNAB ELU – Kristus Jeesus on kõrvaldanud surma ning on evangeeliumi kaudu toonud valge ette elu ja kadumatus. 2Tm 1:10

P 05. OKTOOBER kell 10:00 Missa

E 06. OKTOOBER kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 07. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Meeli Lass – sopran, Marika Kahar – orel. Sissepääs vaba.

IGAPÄEVANE LEIB – Kõikide silmad ootavad Sind ja Sina annad neile nende roa omal ajal. Ps 145:15

P 12. OKTOOBER kell 10:00 Missa, lõikustänapüha

E 13. OKTOOBER kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 14. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Leena Laas – viiul, Olga Gams – orel. Sissepääs vaba.

SUURIM KÄSK – See käsk on meil temalt endalt, et kes armastab Jumalat, armastagu ka oma venda. 1Jh 4:21

P 19. OKTOOBER kell 10:00 Missa

E 20. OKTOOBER kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 21. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Maris Vallsalu – tšello, Kersti Petermann – orel. Sissepääs vaba.

USK JA USKMATUS – Tee mind terveks, Issand, siis ma saan terveks; aita mind, siis ma saan abi. Jr 17:14

P 26. OKTOOBER kell 10:00 Missa

E 27. OKTOOBER kell 13:00 Missa

kell 18:00 Taizé palvus

T 28. OKTOOBER kell 17:30 Muusikaõhtu

Kadri Ploompuu – orel. Sissepääs vaba.

Juhendab abiõpetaja
Jaan Lahe

TEOLOOGIARING

**neljapäeval, 29. oktoobril kell 18.15
koguduse majas.**

Dietrich Bonhoeffer: Usutava usu otsinguil.
Täisealiseks saanud maailmast ja kristlike mõistete
mittereligioosest tõlgendamisest.

Registreerime jaan.lahe@kaarlikogudus.ee
Osavõtutasu 3€.

Osaleda saab ka veebi vahendusel

PIIBLISEMINAR

**kolmapäeval, 8. oktoobril kell 18.15
koguduse majas.**

Tähendamissõna kadunud pojast (Lk 15:11–32).

LEERIKOOL

21. september – 7. detsember 2025

18. jaanuar – 04. aprill 2026

29. märts – 21. juuni 2026

Diakooniatöö

Koraalikoos

2. oktoober kell 13.

Toolivõimlemine

igal kolmapäeval kell 12.

Senioride klubi

igal kolmapäeval kell 14

Ootame teid koguduse majas!

**Kaarli kirikut ja koguduse tegevust
saab toetada helistades numbril**

900 7755

Annetuse suurus on 5€

Annetuse toimumiseks palume helistamisel
lõpuni kuulata automaatvastaja teavitus.

Täname lahkeid annetajaid!

KOGUDUSE KANTSELEI

E 10–13

T, K, N 10–13 ja 14–16

R 10–13

**Õpetaja Jaak Aus, abiõpetaja Jaan Lahe, abiõpetaja Kaisa Kirikal,
diakonid: Saima Sellak-
Martinson, Tiit Zeiger, Meelis
Holsting.** Kohtumine tuleb eelnevalt
kokku leppida.

telefon: 5300 8086

e-post: info@kaarlikogudus.ee

kodulehekülg: www.kaarlikogudus.ee

Facebook: EELK Tallinna Toompea
Kaarli kogudus

pank: SEB EE171010022004706006

Swedbank EE392200221011214295

annetused remondi heaks:

Swedbank EE902200221040614950

annetused oreli hoolduse heaks:

Swedbank EE452200221057033689

annetused Kaarli Kooli toetuseks:

Swedbank EE332200221056298548